

NL

NL

NL

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 28.10.2008
SEC(2008) 2707 definitief

**NOTA VAN WIJZIGINGEN Nr. 2
BIJ HET VOORONTWERP VAN BEGROTING 2009**

**STAAT VAN UITGAVEN PER AFDELING
Afdeling III - Commissie**

**NOTA VAN WIJZIGINGEN Nr. 2
BIJ HET VOORONTWERP VAN BEGROTING 2009**

**STAAT VAN UITGAVEN PER AFDELING
Afdeling III - Commissie**

Gelet op:

- het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 272,
- het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, en met name op artikel 177,
- Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 van de Raad van 25 juni 2002 houdende het Financieel Reglement van toepassing op de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen¹, laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG, Euratom) nr. 1525/2007², en met name op artikel 34,

dient de Europese Commissie, om de in de toelichting vermelde redenen, bij de begrotingsautoriteit nota van wijzigingen nr. 2 bij het voorontwerp van begroting 2009 in.

¹ PB L 248 van 16.9.2002, blz. 1.

² PB L 343 van 27.12.2006, blz. 9.

INHOUDSOPGAVE

1.	Inleiding	4
2.	Bescherming en beheer van natuurlijke hulpbronnen.....	6
2.1.	Overzichtstabel.....	6
2.2.	Landbouwuitgaven (marktgerelateerde uitgaven en rechtstreekse betalingen)	6
2.2.1	Algemeen beeld.....	6
2.2.2	Specifieke opmerkingen.....	7
2.3.	Andere activiteiten: snelle respons op stijgende voedselprijzen in ontwikkelings-landen	14
2.4.	Wijzigingen in de nomenclatuur en in de toelichtingen bij de begroting	16
	<u>OVERZICHTSTABEL PER RUBRIEK VAN HET FINANCIËEL KADER</u>	17

STAAT VAN UITGAVEN PER AFDELING

De staat van uitgaven per afdeling wordt afzonderlijk via het SEI-BUD-systeem toegezonden. Ter informatie is een Engelse versie van de staat van uitgaven per afdeling als budgettaire bijlage bijgevoegd.

1. INLEIDING

In het Interinstitutioneel Akkoord betreffende de begrotingsdiscipline en een goed financieel beheer van 17 mei 2006³ staat het volgende: "Indien zij dit nodig acht, mag de Commissie bij de twee takken van de begrotingsautoriteit een nota van wijzigingen ad hoc indienen, teneinde de cijfers bij te werken die ten grondslag liggen aan de in het voorontwerp van begroting opgenomen raming van de landbouwuitgaven en/of, op de grondslag van de recentst beschikbare gegevens betreffende de op 1 januari van het betrokken begrotingsjaar van kracht zijnde visserijovereenkomsten, de kredieten en de verdeling ervan te corrigeren die zijn opgenomen in de operationele begrotingsonderdelen voor de internationale visserijovereenkomsten en die welke zijn opgenomen in een reserve.". Een dergelijke nota van wijzigingen moet vóór eind oktober bij de begrotingsautoriteit worden ingediend.

Hierbij wordt die ad-hocnota van wijzigingen bij het voorontwerp van begroting 2009 (NvW nr. 2/2009) ingediend. Het betreft een zorgvuldige actualisatie per begrotingsonderdeel van de geraamde behoeften voor de landbouwuitgaven. In deze NvW wordt niet alleen rekening gehouden met de veranderingen wat de marktfactoren betreft, maar ook met de regelgevende besluiten die in de landbouwsector zijn genomen sinds de opstelling van het VOB, met de herziene behoeftenramingen voor sommige rechtstreekse betalingen en met alle voorgestelde besluiten die naar verwachting van invloed zullen zijn in het komende begrotingsjaar.

Net als het VOB zelf is ook de NvW gebaseerd op de behoeften in de Gemeenschap als geheel. Wat de marktmaatregelen betreft, is geen uitsplitsing van de kredieten over de lidstaten beschikbaar. Voorts moet worden beklemtoond dat deze kredieten dienen te worden beschouwd als prognoses, en niet als streefcijfers voor de uitgaven. De werkelijke uitgaven zullen met name afhangen van de werkelijke marktomstandigheden, van de werkelijke wisselkoers van de euro ten opzichte van de dollar en van het tempo van de betalingen door de lidstaten. Aangezien het hier om verplichte uitgaven gaat, zal – binnen de in het financieel kader bepaalde maxima – elk bedrag dat een lidstaat op grond van de verordeningen moet betalen, volledig worden vergoed.

Duidelijkheidshalve en uit overwegingen van doorzichtigheid zijn sommige toelichtingen bij de begroting geactualiseerd.

In deze nota van wijzigingen worden de totale kredieten voor vastleggingen die voor rubriek 2 nodig zijn, geraamd op 56.495,5 miljoen euro, zodat er een marge van 3.143,5 miljoen euro is ten opzichte van het desbetreffende maximum van het financieel kader.

De kredieten voor vastleggingen voor de landbouwuitgaven (inclusief de uit het ELGF gefinancierde veterinaire en visserijuitgaven) bedragen 41.579,9 miljoen euro, wat 1.280,4 miljoen euro minder is dan in het VOB 2009.

Met betrekking tot de internationale visserijovereenkomsten worden geen wijzigingen voorgesteld.

In deze nota van wijzigingen wordt tevens voorgesteld om eveneens voor 2009 nieuwe begrotingsonderdelen voor de "voedsel­faciliteit" (snelle respons op stijgende voedselprijzen

³ PB C 139 van 14.6.2006, blz. 1.

in ontwikkelingslanden) op te nemen in afwachting dat de betrokken rechtsgrondslag wordt aangenomen.

Zoals de Commissie in de vergadering van de Raad Landbouw van 29 september 2008 heeft meegedeeld, is zij momenteel op verzoek van vele lidstaten opnieuw aan het bekijken welk bedrag aan begrotingsmiddelen in 2009 nodig is voor de uitroeiing van de ziekte blauwtong. Na onderzoek van de begrotingsuitvoering in het verleden en een beoordeling van de situatie zal de Commissie begin 2009 in het kader van een meerjarenstrategie voor een duurzame aanpak van deze ziekte de nodige voorstellen doen om de begroting 2009 aan te passen door de in het VOB 2009 gevraagde 62 miljoen euro met ongeveer 100 miljoen euro te verhogen.

2. BESCHERMING EN BEHEER VAN NATUURLIJKE HULPBRONNEN

2.1. Overzichtstabel

miljoen EUR	VOB 2009		NvW nr. 2/2009		Verschil	
	(a)		(b)		(c)=(b)-(a)	
	KV	KB	KV	KB	KV	KB
Totaal kredieten rubriek 2	57.525,7	54.834,9	56.495,5	54.457,2	-1.030,2	-377,7
Maximum financieel kader	59.639		59.639		-	
<i>Marge</i>	2.113,3		3.143,5		1.030,2	
Waarvan						
Landbouuitgaven (marktgerelateerde uitgaven en rechtstreekse betalingen)⁴	42.860,3	42.814,2	41.579,9	41.536,4	-1.280,4	-1.277,9
Snelle respons op stijgende voedselprijzen in ontwikkelingslanden			250,0	900,0	+250,0	+900,0

2.2. Landbouuitgaven (marktgerelateerde uitgaven en rechtstreekse betalingen)

2.2.1 Algemeen beeld

Met NvW nr. 2/2009 wordt beoogd ervoor te zorgen dat de landbouwbegroting is gebaseerd op de meest actuele economische gegevens en de meest actuele stand van zaken op het gebied van de regelgeving. In september 2008 beschikte de Commissie reeds over een eerste indicatie omtrent de omvang van de productie (oogsten) in 2008, en daarmee over de basisinformatie die nodig is om een betrouwbare raming van de budgettaire behoeften in 2009 te kunnen maken.

Net als voor de vorige begrotingsjaren heeft de Commissie al haar ramingen van landbouuitgaven per begrotingsonderdeel zorgvuldig opnieuw bekeken. In deze NvW wordt niet alleen rekening gehouden met de marktfactoren, maar ook met alle regelgevende besluiten die in de landbouwsector zijn genomen sinds de opstelling van het VOB, en voorts met de relevante voorgestelde besluiten.

De raming van de totale behoeften wordt met 361 miljoen euro verhoogd. Verwacht wordt namelijk dat veel meer kredieten nodig zullen zijn voor hoofdstuk 05 02 (interventies op de landbouwmarkten: + 421 miljoen euro) en dat ook voor de hoofdstukken 05 07 en 05 08 extra kredieten nodig zullen zijn (+ 26,3 miljoen euro), terwijl aan de andere kant een marginale daling wordt verwacht van de kredieten die nodig zijn voor hoofdstuk 05 03 (rechtstreekse steun: - 87 miljoen euro).

Toch bedragen de kredieten voor vastleggingen die worden gevraagd voor de landbouuitgaven (ELGF), in totaal slechts 41.579,9 miljoen euro, wat minder is dan de in het VOB 2009 gevraagde kredieten (- 1.280,4 miljoen euro). Dit houdt verband met het feit dat in de NvW van hogere bestemmingsontvangsten wordt uitgegaan dan in het VOB.

In het VOB waren de aan de begrotingsautoriteit gevraagde kredieten lager dan de geraamde behoeften, omdat een deel van die behoeften zou worden gedekt door de

⁴ Uitgaven ten laste van het Europees Landbouwarantiefonds (ELGF), met inbegrip van 30 miljoen euro ten laste van titel 11 (maritieme zaken en visserij) en 315 miljoen euro ten laste van titel 17 (gezondheidszorg en consumentenbescherming).

bestemmingsontvangsten voor het ELGF ten bedrage van 735 miljoen euro die naar verwachting in 2009 zouden worden geïnd.

In deze NvW is het verschil tussen de gevraagde kredieten en de geraamde behoeften echter nog groter, omdat er nu van wordt uitgegaan dat het door de bestemmingsontvangsten voor het ELGF gedekte deel van de behoeften maar liefst 2.376 miljoen euro zal bedragen. De raming van de bestemmingsontvangsten is in vergelijking met het VOB 2009 met 1.641 miljoen euro verhoogd omdat

- de raming van de bestemmingsontvangsten die in 2009 zullen worden geïnd, is geactualiseerd (+ 307 miljoen euro, zodat het in totaal om 1.042 miljoen euro gaat) en
- van de in totaal op 1.534 miljoen euro geraamde bestemmingsontvangsten in 2008 naar verwachting 1.334 miljoen euro niet zal worden besteed en dus zal worden overgedragen naar 2009.

2.2.2 *Specifieke opmerkingen*

05 02 Interventies op de landbouwmarkten (kredieten – 8,7 miljoen euro)

raming van de behoeften in het kader van het voorontwerp van begroting:	3.548 miljoen euro
in het voorontwerp van begroting gevraagde kredieten:	3.463 miljoen euro
raming van de in 2009 beschikbare bestemmingsontvangsten in het kader van het voorontwerp van begroting:	85 miljoen euro
raming van de behoeften in het kader van de nota van wijzigingen:	3.969 miljoen euro
na de nota van wijzigingen gevraagde kredieten:	3.454 miljoen euro
raming van de in 2009 beschikbare bestemmingsontvangsten in het kader van de nota van wijzigingen:	515 miljoen euro

De veronderstellingen met betrekking tot de landbouwmarkten waarvan is uitgegaan voor deze nota van wijzigingen (NvW), verschillen niet veel van die welke voor het VOB werden gehanteerd. Voor de meeste landbouwmarkten zijn de vooruitzichten nog steeds gunstig. De raming van de behoeften is om twee redenen verhoogd: in de eerste plaats hebben bij sommige marktuitgaven waarvoor was aangenomen dat deze ten laste van de begroting 2008 zouden komen, de betalingen in een trager tempo plaatsgevonden dan was verwacht, zodat er in 2009 nog restbedragen moeten worden betaald, en in de tweede plaats zullen meer kredieten nodig zijn voor de voedselprogramma's.

De verlaging van de kredieten met 8,7 miljoen euro is het resultaat enerzijds van een verhoging van de raming van de bestemmingsontvangsten (van 85 miljoen euro tot 515 miljoen euro), en anderzijds van het feit dat de behoefte aan kredieten voor verscheidene sectoren hoger is geraamd.

In de eerste plaats moet erop worden gewezen dat de verlaging van de kredieten voor **groenten en fruit** (- 341 miljoen euro) voor het grootste deel het gevolg is van het feit dat de raming van de bestemmingsontvangsten voor het betrokken begrotingsartikel is verhoogd (+ 430 miljoen euro). In feite is de raming van de voor de sector groenten en fruit benodigde kredieten met + 89 miljoen euro verhoogd vergeleken met het VOB. Deze verhoging houdt

voornamelijk verband met het feit dat vertraging is opgetreden in de betaling door lidstaten van de voorschotten voor de actiefondsen van de telersverenigingen voor de programma's van 2008 (de eerste programma's na de hervorming van de gemeenschappelijke marktordening voor groenten en fruit); het gaat om voorschotten waarvoor aanvankelijk was verwacht dat deze in het begrotingsjaar 2008 zouden worden betaald, maar die nu ten laste van de begroting 2009 zullen komen.

Er zijn ook belangrijke verhogingen van de kredieten voor de **restituties voor niet in bijlage I genoemde producten** (+ 57 miljoen euro), **varkensvlees** (+ 42 miljoen euro) en **suiker** (+ 79 miljoen euro). Wat meer in het bijzonder suiker betreft, zijn de begrotingskredieten verhoogd omdat uitgaven die normaliter ten laste van de begroting 2008 zouden zijn geweest, in een trager tempo werden betaald dan was verwacht, en omdat voor de uitvoerrestituties meer geld nodig zal zijn dan het bedrag waarvan in het VOB 2009 was uitgegaan. Dit laatste komt doordat dekking nodig is voor betalingen die nog moeten worden verricht voor het overgangsverkoopseizoen 2006/2007, dat drie maanden langer duurde dan normaal.

De NvW geeft ook een aanzienlijke verhoging van de kredieten voor **voedselprogramma's** te zien (+ 185 miljoen euro) in verband met de door de lidstaten meegedeelde geactualiseerde gegevens over de feitelijke voedselverstrekkingsprogramma's voor het jaar 2009. Ten slotte zijn de kredieten verhoogd voor afzetbevordering (+ 8 miljoen euro), de regeling van geschillen (+ 25 miljoen euro) en de operationele technische bijstand in het kader van het ELGF (+ 1,3 miljoen euro).

Er is ook een kleine aanpassing in verband met de uitvoering van de hervorming in de sector wijn (- 0,16 miljoen euro), waarbij de kredieten voor plattelandsontwikkeling (begrotingspost 05 04 05 01) met hetzelfde bedrag worden verhoogd.

In het navolgende worden voor een aantal sectoren de belangrijkste verschillen tussen de in het VOB gevraagde kredieten en de kredieten na de NvW toegelicht.

05 02 03 – Restituties voor niet in bijlage I genoemde producten (kredieten + 57 miljoen euro)

kredieten in het voorontwerp van begroting: 70 miljoen euro

kredieten na de nota van wijzigingen: 127 miljoen euro

Het grootste deel van de voorgestelde kredieten (127 miljoen euro) is bestemd voor uitvoerrestituties voor producten die suiker bevatten. Het verschil ten bedrage van ongeveer 57 miljoen euro in vergelijking met het VOB betreft nieuwe uitvoercertificaten die tot eind september 2008 werden verleend en waar in het VOB niet op was gerekend. Bovendien is de geldigheidsduur van die certificaten verlengd van vijf tot tien maanden, wat het effect op de begroting 2009 verklaart. Er wordt echter nog steeds van uitgegaan dat in de periode vanaf 1 oktober 2008 geen nieuwe uitvoercertificaten meer zullen worden afgegeven.

05 02 04 – Voedselprogramma's (kredieten + 185 miljoen euro)

kredieten in het voorontwerp van begroting: 315 miljoen euro

kredieten na de nota van wijzigingen: 500 miljoen euro

De kredieten worden verhoogd om te kunnen voldoen aan de geactualiseerde behoeften op het gebied van de voedselverstrekking aan de meest behoeftigen in de Gemeenschap.

Bij de opstelling van het VOB was ervan uitgegaan dat dezelfde hoeveelheden voedingsmiddelen zouden worden verstrekt als in 2008, en was alleen rekening gehouden met de prijsinflatie voor voedingsmiddelen. In de NvW moet rekening worden gehouden met het werkelijke jaarprogramma voor de voedselverstrekking in 2009 op basis van de meest recente mededelingen van de lidstaten. Het gaat om een verbeterd programma voor de voedselverstrekking aan de meest behoeftigen waarmee een bedrag van 500 miljoen euro is gemoeid.

05 02 05 – Suiker (kredieten + 79 miljoen euro)

kredieten in het voorontwerp van begroting: 103 miljoen euro

kredieten na de nota van wijzigingen: 182 miljoen euro

De verhoging van de kredieten voor de sector suiker van 103 miljoen euro in het VOB tot 182 miljoen euro in de NvW heeft betrekking op twee posten: 05 02 05 01 "uitvoerrestituties" (+ 75 miljoen euro) en 05 02 05 08 "interventie in de vorm van opslag van suiker" (+ 4 miljoen euro).

Wat de uitvoerrestituties betreft, wordt er in de NvW nog steeds van uitgegaan dat voor het verkoopseizoen 2008/2009 geen uitvoerrestituties zullen worden toegekend. Naast de kredieten voor de betalingen voor het verkoopseizoen 2007/2008 waarop reeds was gerekend, zijn echter extra kredieten nodig ter dekking van de restitutiebetalingen voor het verkoopseizoen 2006/2007 (een overgangsverkoopseizoen dat bij uitzondering vijftien maanden duurde, namelijk van 1 juli 2006 tot en met 30 september 2007) die niet volgens plan ten laste van de begroting 2008 zijn gebracht en zo tot een onderbesteding in het begrotingsjaar 2008 hebben geleid.

Wat de opslag van suiker betreft, was er bij de opstelling van het VOB van uitgegaan dat er op 1 oktober 2008 geen witte suiker zou zijn opgeslagen. Als gevolg van de huidige marktsituatie bedragen de beginvoorraden van het verkoopseizoen 2008/2009 echter 334.000 ton. De verhoging is nodig ter dekking van de financierings- en technische kosten die aan het beheer van die hoeveelheid suiker zijn verbonden.

05 02 08 – Groenten en fruit (kredieten – 341 miljoen euro)

raming van de behoeften in het kader van het voorontwerp van begroting:	770 miljoen euro
in het voorontwerp van begroting gevraagde kredieten:	685 miljoen euro
raming van de beschikbare bestemmingsontvangsten in het kader van het voorontwerp van begroting:	85 miljoen euro
raming van de behoeften in het kader van de nota van wijzigingen:	859 miljoen euro
na de nota van wijzigingen gevraagde kredieten:	344 miljoen euro
raming van de beschikbare bestemmingsontvangsten in het kader van de nota van wijzigingen:	515 miljoen euro

In de NvW worden veel minder kredieten voor de sector groenten en fruit gevraagd dan in het VOB (- 341 miljoen euro). Deze verlaging van de begrotingskredieten is echter het nettoresultaat van een iets hogere raming van de behoeften (+ 89 miljoen euro) en een veel hogere raming van de bestemmingsontvangsten voor dit begrotingsartikel (+ 430 miljoen euro).

Dat de raming van de behoeften is verhoogd, komt hoofdzakelijk doordat de raming van de betalingen voor de actiefondsen van de telersverenigingen (+ 95 miljoen euro) is herzien in het licht van de meest recente gegevens van de lidstaten over de programma's voor 2008 en 2009 en over de omvang van de voorschotbetalingen in 2008 voor de programma's van 2008. Verdere kleine verhogingen van de kredieten worden voorgesteld voor de posten 05 02 08 11 "steun aan voorlopig erkende telersgroepen" (+ 4 miljoen euro) en 05 02 08 02 "compensatie voor het uit de markt nemen en aankopen van producten" (+ 1 miljoen euro), terwijl anderzijds wordt voorgesteld de kredieten voor post 05 02 08 09 "financiële compensaties om de verwerking van citrusvruchten te stimuleren" te verlagen (- 11 miljoen euro).

De bestemmingsontvangsten zijn bij de opstelling van het VOB geraamd op 85 miljoen euro. De begrotingsuitvoering in 2008 heeft er echter toe geleid dat een deel van de in 2008 geïnde bestemmingsontvangsten niet is gebruikt en wordt overgedragen naar 2009. Deze overdracht komt bij de geactualiseerde raming van de in 2009 te innen bestemmingsontvangsten. Voor de NvW zijn de bestemmingsontvangsten voor begrotingsartikel 05 02 08 nu geraamd op een totaalbedrag van 515 miljoen euro, wat betekent dat de begrotingskredieten voor post 05 02 08 03 "actiefondsen van de telersverenigingen" konden worden verlaagd.

Op te merken valt dat een nieuwe post (05 02 08 12) met "p.m." wordt opgenomen voor de voorgestelde nieuwe schoolfruitregeling. Met de uitvoering van het betrokken programma wordt echter pas vanaf het schooljaar 2009/2010 begonnen. De kredieten voor het begrotingsartikel "ELGF – operationele technische bijstand" (05 08 09) worden met 1,3 miljoen euro verhoogd om verdere voorbereidende werkzaamheden voor die regeling (netwerkvorming en conferenties) te financieren.

05 02 09 – Producten van de wijnbouwsector (kredieten - 59 miljoen euro)

kredieten in het voorontwerp van begroting:	1.406 miljoen euro
kredieten na de nota van wijzigingen:	1.347 miljoen euro

De kredieten voor de sector wijn worden met 59 miljoen euro verlaagd in verband met twee ontwikkelingen: enerzijds zijn de cijfers over de betrokken hoeveelheden geactualiseerd op basis van de meest recente informatie van de lidstaten, en anderzijds zijn de ramingen van de betalingen in 2009 bijgesteld aan de hand van de werkelijke betalingen in 2008. De belangrijkste veranderingen betreffen de opslag van wijn en druivenmost (- 22 miljoen euro), de premies voor de definitieve stopzetting van de wijnbouw op met wijnstokken beplante oppervlakten (- 32 miljoen euro) en de distillatiemaatregelen (- 12 miljoen euro). De kredieten voor interventie in de vorm van opslag van alcohol worden echter iets verhoogd (+ 8 miljoen euro) omdat de eindvoorraden van 2008 iets groter zijn dan oorspronkelijk was verwacht. De betrokken marktmaatregel is afgeschaft, maar er moeten nog steeds distillatieproducten worden opgeslagen.

05 02 10 – Afzetbevordering (kredieten + 8 miljoen euro)

kredieten in het voorontwerp van begroting: 50 miljoen euro

kredieten na de nota van wijzigingen: 58 miljoen euro

De kredieten voor betalingen door de lidstaten (begrotingspost 05 02 10 01) werden verhoogd op basis van de jongste gegevens over de uitvoering van de begroting 2008, die een hogere besteding laten zien (+ 8 miljoen euro).

Voor 2009 wordt uitgegaan van hetzelfde betalingstempo, waarbij de verhoging vooral betrekking heeft op de programma's voor olijfolie.

05 02 12 – Melk en zuivelproducten (kredieten + 2 miljoen euro)

kredieten in het voorontwerp van begroting: 140 miljoen euro

kredieten na de nota van wijzigingen: 142 miljoen euro

De geringe verhoging van de kredieten (+ 2 miljoen euro) betreft de schoolmelkregeling (post 05 02 12 08), die onlangs is uitgebreid tot extra zuivelproducten.

05 02 13 – Rundvlees (kredieten + 15 miljoen euro)

kredieten in het voorontwerp van begroting: 36 miljoen euro

kredieten na de nota van wijzigingen: 51 miljoen euro

Er is 15 miljoen euro extra nodig omdat de raming van de uitgaven voor uitvoerrestituties (05 02 13 01) is verhoogd (+ 5 miljoen euro) en omdat in het Verenigd Koninkrijk nog betalingen zullen moeten worden gedaan in het kader van de regeling voor de verwijdering van oudere runderen, welke betalingen ten laste komen van begrotingspost 05 02 13 03 "buitengewone marktondersteuningsmaatregelen" (+ 10 miljoen euro). Het betreft betalingen die voor 2008 waren gepland, maar er is vertraging opgetreden.

05 02 15 – Varkensvlees, eieren, pluimvee, producten van de bijenteelt en andere dierlijke producten (kredieten + 42 miljoen euro)

kredieten in het voorontwerp van begroting: 161 miljoen euro

kredieten na de nota van wijzigingen: 203 miljoen euro

Er is 46 miljoen euro aan extra kredieten nodig voor resterende betalingen in verband met de uitvoerrestituties voor varkenskarkassen die gedurende een bepaalde periode in 2008 werden toegekend. Weliswaar is de restitutie sinds augustus 2008 weer op nul vastgesteld en zijn de meeste uitvoerrestituties betaald uit de begroting 2008, maar een deel van de totale uitgaven zal ten laste van de begroting 2009 komen als gevolg van de geldigheidsduur van de afgegeven uitvoercertificaten en het feit dat de exporteurs zelf en de lidstaten door technische factoren wat tijd nodig hebben voor de indiening, respectievelijk de verwerking van de vergoedingsaanvragen. Daarentegen kunnen de kredieten in begrotingspost 05 02 15 02 op basis van de geactualiseerde cijfers over de tijdelijke particuliere opslag van varkensvlees iets worden verlaagd (- 4 miljoen euro).

05 03 Rechtstreekse steun (kredieten – 1.298 miljoen euro)

raming van de behoeften in het kader van het voorontwerp van begroting:	39.727 miljoen euro
in het voorontwerp van begroting gevraagde kredieten:	39.077 miljoen euro
raming van de in 2009 beschikbare bestemmingsontvangsten in het kader van het voorontwerp van begroting:	650 miljoen euro
raming van de behoeften in het kader van de nota van wijzigingen:	39.640 miljoen euro
na de nota van wijzigingen gevraagde kredieten:	37.779 miljoen euro
raming van de in 2009 beschikbare bestemmingsontvangsten in het kader van de nota van wijzigingen:	1.861 miljoen euro

De voor dit hoofdstuk gevraagde kredieten zijn met 1.298 miljoen euro verlaagd. De raming van de behoeften is echter nagenoeg even hoog gebleven als voor het VOB. Dat minder kredieten hoeven te worden uitgetrokken, is hoofdzakelijk te danken aan de van 2008 overgedragen bestemmingsontvangsten en aan een hogere raming van de bestemmingsontvangsten in 2009. De bestemmingsontvangsten die in mindering zijn gebracht op de voor de begrotingspost "bedrijfstoeslagregeling" geraamde behoeften, bedragen in totaal 1.861 miljoen euro (1.211 miljoen euro meer dan het geval was bij het VOB). De kredieten zijn ook verlaagd voor de regeling inzake een enkele areaalbetaling (- 19 miljoen euro) en voor de andere rechtstreekse steun (- 68 miljoen euro). De geringere behoeften voor sommige vormen van rechtstreekse steun en de hogere bestemmingsontvangsten wegen op tegen de stijging van de kosten door de geleidelijke invoering van de rechtstreekse steun in de EU-12.

05 03 01 – Ontkoppelde rechtstreekse steun (kredieten – 1.230 miljoen euro)

raming van de behoeften in het kader van het voorontwerp van begroting:	33.175 miljoen euro
in het voorontwerp van begroting gevraagde kredieten:	32.525 miljoen euro
raming van de beschikbare bestemmingsontvangsten in het kader van het voorontwerp van begroting:	650 miljoen euro
raming van de behoeften in het kader van de nota van wijzigingen:	33.156 miljoen euro
na de nota van wijzigingen gevraagde kredieten:	31.295 miljoen euro
raming van de beschikbare bestemmingsontvangsten in het kader van de nota van wijzigingen:	1.861 miljoen euro

Wat de bedrijfstoelageregeling betreft, wordt de voor het VOB 2009 gehanteerde veronderstelling dat de lidstaten de begroting zullen uitvoeren door uitgaven te doen tot 98,5% van de maxima, gehandhaafd. Daarom blijft de raming van de betrokken behoeften ongewijzigd. De gevraagde begrotingskredieten zijn echter verlaagd omdat de bestemmingsontvangsten nu op een veel hoger bedrag worden geraamd dan bij de opstelling van het VOB.

Wat de regeling inzake een enkele areaalbetaling betreft, is de raming van de jaarlijkse behoeften aan begrotingskredieten iets verlaagd (- 19 miljoen euro) gezien de onderbesteding die is gebleken in het begrotingsjaar 2008.

05 03 02 – Andere rechtstreekse steun (kredieten - 68 miljoen euro)

kredieten in het voorontwerp van begroting: **5.990 miljoen euro**

kredieten na de nota van wijzigingen: **5.922 miljoen euro**

De gevraagde kredieten zijn enigszins verlaagd (- 68 miljoen euro), wat het resultaat is van marginale verhogingen en verlagingen voor afzonderlijke begrotingsposten.

Van verlagingen is met name sprake voor post 05 03 02 27 "steun voor energiegewassen" (- 19 miljoen euro), voor post 05 03 02 36 "betalingen voor specifieke soorten landbouw en voor kwaliteitsproductie" (- 13 miljoen euro), voor post 05 03 02 40 "areaalsteun voor katoen" (- 21 miljoen euro) en voor post 05 03 02 13 "schapen- en geitenpremie" (- 6 miljoen euro). Nog enkele andere kleine verlagingen betreffen de posten 05 03 02 05 (- 2 miljoen euro), 05 03 02 07 (- 1 miljoen euro), 05 03 02 19 (- 4 miljoen euro), 05 03 02 50 (- 4 miljoen euro) en 05 03 02 52 (- 1 miljoen euro), terwijl kleine verhogingen worden voorgesteld voor de posten 05 03 02 06, 05 03 02 29 en 05 03 02 39 (+ 1 miljoen euro voor elk van die posten).

De meeste veranderingen houden verband met geactualiseerde gegevens van de lidstaten over de lopende uitvoering van de maatregelen en, voor zover beschikbaar, de gegevens over de in 2008 ingediende aanvragen waarvoor de betaling in 2009 zal plaatsvinden. Het VOB was grotendeels gebaseerd op de maxima.

05 07 02 – Regeling van geschillen (kredieten + 25 miljoen euro)

kredieten in het voorontwerp van begroting: **p.m.**

kredieten na de nota van wijzigingen: **25 miljoen euro**

Het gaat om een compensatiebedrag inclusief schadeloosstelling dat zal moeten worden betaald met betrekking tot een zaak die nog steeds in behandeling is bij het Europees Hof van Justitie. Op de begroting 2008 was om dezelfde reden een bedrag van 21 miljoen euro uitgetrokken, maar dat bedrag is niet gebruikt omdat er nog steeds geen einduitspraak is. In het uiteindelijk te betalen bedrag zal ook rente zijn begrepen, om welke reden in NvW nr. 2 een hoger bedrag wordt gevraagd dan het op de begroting 2008 uitgetrokken bedrag.

Andere veranderingen binnen het ELGF

Naast de grotere veranderingen die in het voorgaande zijn behandeld, bevat de NvW ook enkele kleinere aanpassingen van ELGF-kredieten die als volgt kunnen worden samengevat: 05 02 06 "olijfolie" (- 2,3 miljoen euro), 05 02 11 "overige plantaardige producten/overige maatregelen" (+ 5,1 miljoen euro) en ten slotte 11 02 03 01 "visserijprogramma voor de

ultraperifere regio's – nieuwe maatregelen" (+ 2,5 miljoen euro wat de betalingskredieten betreft, geen verandering bij de vastleggingskredieten).

2.3. Andere activiteiten: snelle respons op stijgende voedselprijzen in ontwikkelingslanden

De stijgende voedselprijzen in 2007 en 2008 hebben negatieve gevolgen gehad voor vele ontwikkelingslanden en hun bevolking. De armoede waarin vele miljoenen mensen leven, is erger geworden en de vooruitgang die recentelijk is geboekt in de richting van verwezenlijking van de millenniumdoelstellingen voor ontwikkeling, dreigt weer verloren te gaan. Bovendien hebben de stijgende voedselprijzen geleid tot ongeregelde heden, onrust en instabiliteit in verscheidene landen, wat de resultaten in gevaar brengt die jaren van investeringen op politiek gebied en in ontwikkeling en vredeshandhaving hebben opgeleverd.

Tegelijk hebben de hoge landbouwprijzen bijgedragen tot lagere marktgerelateerde landbouwuitgaven ten laste van de Gemeenschapsbegroting 2008 en tot lagere ramingen van de in 2009 benodigde begrotingsmiddelen voor rubriek 2 van het financieel kader. Volgens de huidige ramingen zal in 2008 en 2009 een belangrijke marge beschikbaar zijn binnen die rubriek.

De Europese Raad heeft in zijn vergadering van 19-20 juni 2008 geconcludeerd dat de EU actie moet ondernemen vanuit het oogpunt van ontwikkelingshulp en humanitaire bijstand. De Europese Raad was ingenomen met het voornemen van de Commissie om met een voorstel te komen voor een nieuw fonds ter ondersteuning van de landbouw in ontwikkelingslanden, dat binnen het kader van de huidige financiële vooruitzichten kan worden gefinancierd, en stelde dat de EU een kordate reactie zal ondersteunen om het aanbod van landbouwproducten in de ontwikkelingslanden te vergroten, en met name zal zorgen voor de nodige financiële middelen voor landbouwproductiemiddelen en voor bijstand bij het gebruik van instrumenten voor marktgebaseerd risicobeheer. De Europese Raad verklaarde ook dat de EU bij haar strategie voor deze respons te werk zou gaan in nauwe samenwerking met de Verenigde Naties en andere internationale organisaties en in het kader van het eigen beleid en de eigen strategieën van de partnerlanden.

Op 18 juli 2008 heeft de Europese Commissie een voorstel goedgekeurd voor een verordening tot vaststelling van een snelleresponsfaciliteit voor maatregelen tegen de scherpe stijging van de voedselprijzen in de ontwikkelingslanden (hierna de "faciliteit" genoemd)⁵. Voorgesteld wordt om in 2008 en 2009 een deel van de marge die beschikbaar is binnen rubriek 2 van het financieel meerjarenkader, te gebruiken ten behoeve van de zwaarst getroffen ontwikkelingslanden. De faciliteit zou ten uitvoer worden gelegd via internationale en regionale organisaties en zou in de eerste plaats worden gebruikt om de landbouw in de ontwikkelingslanden te ondersteunen en om die landen in staat te stellen de productieniveaus te verhogen. Ook zou uit de faciliteit steun aan die landen worden verleend om snel iets te doen aan de negatieve gevolgen van de hoge voedselprijzen voor de armsten. De geldigheidsduur van de verordening zou beperkt blijven tot twee jaar (2008-2009) en het totale referentiebedrag dat voor de uitvoering ervan in die periode wordt voorgesteld, is 1 miljard euro.

⁵ COM(2008) 450 van 18.7.2008.

Er is voorgesteld om van dat totale bedrag 750 miljoen euro aan vastleggingskredieten op te nemen in de begroting 2008, maar wel in de reserve in afwachting van de goedkeuring van de rechtsgrondslag⁶, terwijl de resterende 250 miljoen euro aan vastleggingskredieten en de bijbehorende betalingskredieten zouden worden opgenomen in de begroting 2009. De Commissie stelt daarom voor om aan het VOB 2009 het begrotingsartikel 21 02 03 "snelle respons op stijgende voedselprijzen in ontwikkelingslanden" toe te voegen met 240 miljoen euro aan vastleggingskredieten en 890 miljoen euro aan betalingskredieten, die echter vooralsnog in de reserve blijven in afwachting van de goedkeuring van de rechtsgrondslag. Ook stelt de Commissie voor een extra post 21 01 04 40 in de begroting 2009 op te nemen ter financiering van de noodzakelijke uitgaven voor de administratieve ondersteuning van die actie, op welke post 10 miljoen euro voor vastleggingen en hetzelfde bedrag voor betalingen moeten worden uitgetrokken, doch vooralsnog in de reserve in afwachting van de goedkeuring van de rechtsgrondslag.

⁶ PDAB 8/2008, COM(2008) 564 van 16.9.2008.

2.4. Wijzigingen in de nomenclatuur en in de toelichtingen bij de begroting

Uitgaven			
Begrotingsonderdeel	Activiteit	Kredieten NvW nr. 2/2009	
		Vastleggingen	Betalingen
05 02 08 12 Schoolfruit	Nieuwe begrotingspost	p.m.	p.m.
05 03 01 99 Overige (ontkoppelde rechtstreekse steun)	Nieuwe begrotingspost	p.m.	p.m.
21 02 03 Snelle respons op stijgende voedselprijzen in ontwikkelingslanden	Nieuw begrotingsartikel	240.000.000	890.000.000
21 01 04 40 Snelle respons op stijgende voedselprijzen in ontwikkelingslanden – Uitgaven voor administratief beheer	Nieuwe begrotingspost	10.000.000	10.000.000

Naast de bovenstaande wijzigingen van de nomenclatuur zijn er de volgende wijzigingen van de toelichtingen bij de begroting (nieuwe of geactualiseerde toelichtingen):

Hoofdstuk 05 02 – Interventies op de landbouwmakten (raming van de bestemmingsontvangsten)

Artikel 05 02 08 – Groenten en fruit (geactualiseerde rechtsgrondslag)

Post 05 02 08 12 – Schoolfruit (nieuwe post)

Artikel 05 02 09 – Producten van de wijnbouwsector (geactualiseerde rechtsgrondslag)

Artikel 05 02 16 – Fonds voor de herstructurering van de suikerindustrie (raming van de bestemmingsontvangsten)

Hoofdstuk 05 03 – Rechtstreekse steun (raming van de bestemmingsontvangsten)

Post 05 03 01 99 – Overige (ontkoppelde rechtstreekse steun) (nieuwe post)

Artikel 05 08 09 – Europees Landbouwgarantiefonds (ELGF) – Operationele technische bijstand (toelichtingen bij de begroting)

Post 6 7 0 1 – Goedkeuring van de ELGF-rekeningen – Bestemmingsontvangsten (raming van de bestemmingsontvangsten)

Post 6 7 0 2 – Onregelmatigheden in het kader van het ELGF – Bestemmingsontvangsten (raming van de bestemmingsontvangsten)

Post 6 7 0 3 – Heffing voor melkproducenten – Bestemmingsontvangsten (raming van de bestemmingsontvangsten)

Post 6 8 0 1 – Tijdelijke herstructureringsheffing – Bestemmingsontvangsten (raming van de bestemmingsontvangsten)

Veranderingen buiten het ELGF:

Post 05 04 05 01 – Programma's voor plattelandsontwikkeling (bedragen)

Artikel 21 02 03 – Snelle respons op stijgende voedselprijzen in ontwikkelingslanden (nieuw artikel)

Post 21 01 04 40 – Snelle respons op stijgende voedselprijzen in ontwikkelingslanden – Uitgaven voor administratief beheer (nieuwe post)

Artikel 11 03 01 – Internationale visserijovereenkomsten (alleen de tabel)

OVERZICHTSTABEL PER RUBRIEK VAN HET FINANCIËEL KADER

Financieel kader Rubriek/subrubriek	Financieel kader 2009		VOB 2009 + NvW nr. 1/2009		NvW nr. 2/2009		VOB 2009 + NvW's nrs. 1 en 2/2009	
	KV	KB	KV	KB	KV	KB	KV	KB
1. DUURZAME GROEI								
1a. Concurrentiekracht ter bevordering van groei en werkgelegenheid	11.272.000.000		11.689.966.000	10.285.190.500			11.689.966.000	10.285.190.500
1b. Samenhang ter bevordering van groei en werkgelegenheid	48.428.000.000		48.413.884.669	34.914.134.166			48.413.884.669	34.914.134.166
Totaal	59.700.000.000		60.103.850.669	45.199.324.666			60.103.850.669	45.199.324.666
<i>Marge⁷</i>			<i>96.149.331</i>				<i>96.149.331</i>	
2. BESCHERMING EN BEHEER VAN NATUURLIJKE HULPBRONNEN								
Waarvan marktgerelateerde uitgaven en rechtstreekse betalingen	46.679.000.000		42.860.252.000	40.825.600.500	-1.280.360.000	-1.277.860.000	41.579.892.000	41.536.359.000
Totaal	59.639.000.000		57.525.729.686	54.834.932.000	-1.030.200.000	-377.700.000	56.495.529.686	54.457.232.000
<i>Marge⁸</i>			<i>2.113.270.314</i>				<i>3.143.470.314</i>	
3. BURGERSCHAP, VRIJHEID, VEILIGHEID EN RECHTVAARDIGHEID								
3a. Vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid	872.000.000		839.125.000	596.670.000			839.125.000	596.670.000
3b. Burgerschap	651.000.000		628.733.000	669.010.000			628.733.000	669.010.000
Totaal	1.523.000.000		1.467.858.000	1.265.680.000			1.467.858.000	1.265.680.000
<i>Marge</i>			<i>55.142.000</i>				<i>55.142.000</i>	
4. DE EU ALS MONDIALE PARTNER⁹	7.440.000.000		7.619.432.000	7.759.456.769			7.619.432.000	7.759.456.769
<i>Marge</i>			<i>64.568.000</i>				<i>64.568.000</i>	
5. ADMINISTRATIE¹⁰	7.699.000.000		7.655.255.982	7.655.255.982			7.655.255.982	7.655.255.982
<i>Marge</i>			<i>121.744.018</i>				<i>121.744.018</i>	
6. COMPENSATIES	210.000.000		209.112.912	209.112.912			209.112.912	209.112.912
<i>Marge</i>			<i>887.088</i>				<i>887.088</i>	
TOTAAL	136.211.000.000	123.858.000.000	134.581.239.249	116.923.762.329	-1.030.200.000	-377.700.000	133.551.039.249	116.546.062.329
<i>Marge</i>			<i>2.451.760.751</i>	<i>7.256.237.671</i>			<i>3.481.960.751</i>	<i>7.633.937.671</i>

⁷ Het Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering wordt buiten beschouwing gelaten bij de berekening van de marge voor rubriek 1a.

⁸ Het bedrag voor het Solidariteitsfonds van de Europese Unie wordt in de begroting opgenomen buiten de desbetreffende rubrieken om, zulks overeenkomstig het Interinstitutioneel Akkoord van 17 mei 2006 (PB C 139 van 14.6.2006).

⁹ De voor rubriek 4 vermelde marge in 2008 is berekend zonder de kredieten in de reserve voor noodhulp (244 miljoen euro) daarbij te betrekken.

¹⁰ Bij de berekening van de marge ten opzichte van het maximum voor rubriek 5 is overeenkomstig voetnoot (1) bij het financieel kader 2007-2013 een bedrag van 78 miljoen euro in aanmerking genomen als personeelsbijdragen aan de pensioenregeling.